

Miljøstyrelsens bemærkninger til pilotprojekt om BAT- standardvilkår for mellemstore slagtesvine- og minkbrug

Pilotprojektet

Pilotprojektet blev igangsat i starten af 2009 med det formål at udarbejde vejledende standardvilkår vedrørende anvendelse af BAT. I henhold til den oprindelige plan for aflevering af pilotprojektet skulle det afleverede materiale indeholde en teknisk og økonomisk gennemgang af relevante teknologier, som kunne anvendes til at foretage en proportionalitetsmæssig afvejning af hvilket forureningsniveau, der kan betragtes som værende opnåeligt ved anvendelse af BAT for de to produktionstyper. På denne baggrund ville det herefter være muligt at udarbejde standardvilkår for emission og kontrol. Den samlede aflevering af projektets resultater var planlagt til den 15. september 2009.

Ved aflevering af de foreløbige projektresultater den 2. september 2009 blev der imidlertid rejst tvivl omkring driftssikkerheden ved fire af de teknologier, der var beskrevet for slagtesvin. Tre af disse teknologier har været beskrevet i BAT-blade siden 2004, og to af disse beskrivelser er desuden revideret i foråret 2009 og lagt ud på Miljøstyrelsens hjemmeside ud fra den forudsætning, at de kan betragtes som driftssikre.

Spørgsmålet om driftssikkerhed er central både ved vurdering af teknologiernes miljømæssige effekt og ved opgørelse af de økonomiske omkostninger forbundet med driften af teknologierne. Det er derfor ikke hensigtsmæssigt, at der i forbindelse med pilotprojektet er blevet rejst så stor usikkerhed om det hidtidige grundlag for kommunernes miljøvurderinger af husdyrbrug.

Af hensyn til afleveringsfristen for forslag til standardvilkår for de to produktionstyper har det ikke været muligt at få belyst de nævnte forhold tilstrækkeligt indenfor rammerne af pilotprojektet. Miljøstyrelsen har derfor valgt at betragte det afleverede materiale inklusiv økonomiberegninger, som forelå den 30. september 2009, som det bedst mulige grundlag for en proportionalitetsmæssig afvejning. Bemærkningerne i materialet vedrørende driftssikkerheden betragtes således som pilotprojektgruppens bemærkninger til det afleverede materiale. Miljøstyrelsen har således udarbejdet forslag til emissionskrav og vejledende standardvilkår på baggrund af det foreliggende materiale.

I det følgende har Miljøstyrelsen knyttet bemærkninger til enkelte dele af det afleverede materiale. Endvidere er der redegjort for de uafklarede spørgsmål, som det af tidsmæssige årsager ikke har været muligt at få afklaret inden for rammerne af pilotprojektet.

Pilotprojektets aflevering består af følgende elementer:

- Seks nye teknologibeskrivelser for svin.
- Supplerende økonomiberegninger for de eksisterende BAT-blade med hensyn til opgørelse af N-værdien således, at disse kan sammenlignes med de nye teknologibeskrivelser.
- Fire teknologibeskrivelser for mink.
- Forslag til teknologivilkår tilknyttet de nye teknologibeskrivelser. For så vidt angår biologisk luftrensning er vilkårene ikke så detaljerede som for de øvrige, da der efter forfatterens vurdering er problemer med driftssikkerheden, hvorfor det ikke kan fastlægges entydigt, hvordan anlægget til biologisk luftrensning skal indrettes. Der er desuden lavet forslag til ændring af teknologivilkårene for to af de eksisterende teknologibeskrivelser (Svovlsyrebehandling af gylle i slagtesvinestalde og luftrensning med syre).
- Resuméer af de behandlede teknologier for henholdsvis svin og mink, herunder samlede vurderinger af driftssikkerheden af de enkelte teknologier.
- Regneark med udvalgte kombinationer af teknologier (kædebetræktninger), inklusiv beregninger af den samlede miljøeffekt og de samlede omkostninger opgjort pr. produceret enhed samt pr. kg reduceret N.
- Faglige baggrundsnotater, som teknologibeskrivelserne er baseret på.
- Baggrundsnotat med de økonomiske beregningsforudsætninger.
- Baggrundsnotat om metoder til vurdering af proportionalitet.

Miljøstyrelsens bemærkninger til teknologibeskrivelserne

Indledningsvis i projektet blev der foretaget en faglig udredning af tilgængelige teknikker, der kan begrænse forurening fra anlæg og arealer. Disse teknikker er beskrevet i en række teknologibeskrivelser, som indeholder en gennemgang af, hvordan den enkelte teknik virker, samt hvilken miljøeffekt der kan forventes herunder de fordele og ulemper, der er forbundet med anvendelse af teknikken. Den tekniske del af teknologibeskrivelserne er udarbejdet af Dansk Svineproduktion og Landsudvalget for Pelsdyrrådgivning. Teknologibeskrivelserne indeholder derudover en vurdering af de driftsøkonomiske omkostninger, der er forbundet med anvendelse af teknikken – opgjort i kr. pr. produceret enhed og kr. pr. kg reduceret N.

Til brug for disse vurderinger har økonomer fra NIRAS udarbejdet et baggrundsnotat, der beskriver de forudsætninger, som de økonomiske opgørelser bygger på. Endelig er der til flere teknologibeskrivelser udarbejdet forslag til vilkår omkring drift og egenkontrol, som skal sikre og dokumentere, at teknikken også virker i praksis. Forslag til vilkår for anvendelse af de enkelte teknikker er udarbejdet af medarbejdere fra Aalborg, Hjørring og Frederikshavn kommuner.

For hver af de to husdyrtyper - svin og mink - er der endvidere udarbejdet resuméer, der giver en oversigt over de teknikker, der er indgået i projektet, samt i hvilket omfang disse kan betragtes som driftssikre.

Slagtesvin

For tre af de teknologier, der er indgået i projektet, foreligger der som nævnt allerede offentliggjorte teknologibeskrivelser i form af BAT-blade på Miljøstyrelsens hjemmeside. Den tekniske beskrivelse af disse er ikke revideret i forbindelse med projektet, men der er foretaget supplerende beregninger af de økonomiske opgørelser for så vidt angår N-værdien samt udarbejdet supplerende forslag til vilkår for disse teknologier. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der ved udarbejdelse af de nye teknologibeskrivelser for svin i nærværende projekt er valgt at regne i 2008/09-normer for at kunne sammenholde effekter og økonomi med de tre eksisterende BAT-blade. Dette har den konsekvens, at det er vanskeligt direkte at sammenholde tal fra teknologibeskrivelserne med de værdier, som indgår i beregningerne i ansøgningssystemet, der er baseret på 2005-normer. Der er derfor lavet en tabel, som viser emissioner med normtal fra 2005/06, der kan anvendes til at sammenligne med beregningerne i ansøgningssystemet. De økonomiske nøgletal er dog ikke genberegnet med 2005/06 normtal.

For så vidt angår spørgsmålet om driftssikkerhed er der i pilotprojektet knyttet bemærkninger til følgende teknologier:

Staldtyper med delvist fast gulv

I det foreliggende udkast til teknologibeskrivelse opdeles staldsystemet delvist fast gulv i to grupper med henholdsvis 25-49 % og 50-75 % fast gulv. Staldsystemet med 25-49 % fast gulv vurderes at være driftssikkert uden, at der dog kan gives sikre anvisninger på hvilke foranstaltninger, der skal træffes for at opnå driftssikkerhed. Alligevel er der i økonomivurderingen medtaget øgede udgifter til ekstra arbejdstid i sommermånederne samt øget luftindtag. Det angives dog, at det er usikkert, hvorvidt disse indsatser vil virke. Dette har medført, at der ikke er udarbejdet forslag til vilkår, der kan sikre miljøeffekten.

Staldsystemet med 50-75 % fast gulv vurderes af forfatterne som værende ikke-driftssikkert. Årsagen hertil er, at forfatterne mener, at det ikke er muligt at beskrive og økonomivurdere, hvad der skal til for at modvirke søleadfærd hos grisene i dette staldsystem på en måde, der vil kunne fungere hos alle landmænd. Det vurderes endvidere af forfatterne, at der af samme årsag ikke kan stilles særlige driftsvilkår, der kan medvirke til at sikre, at den forventede miljøeffekt opnås i praksis.

Staldtypen delvist fast gulv har været beskrevet og offentliggjort som BAT-byggeblad under overskriften "Delvist spaltegulv ved 1/3 spaltegulvsareal" siden 2004. I dette BAT-blad er der ikke foretaget en opdeling i staldtyper med forskellig fordeling mellem fast gulv og spaltegulv. Der er således heller ikke knyttet særlige kommentarer til driftssikkerheden ud over, at der er anslået en meromkostning til drift og vedligehold. Staldtypen delvist spaltegulv har siden 2004 dannet grundlag for miljøvurderinger ved udarbejdelse af miljøgodkendelser. Det pågældende staldsystem findes således i drift i mange eksisterende slagtesvinestalde.

Det er derfor Miljøstyrelsens opfattelse, at det pågældende staldsystem må kunne betragtes som driftssikkert på foreliggende grundlag. Det skal endvidere bemærkes, at Miljøklagenævnet i flere afgørelser har tillagt netop denne staldtype særlig vægt ved vurdering af kravene til anvendelse af BAT i miljøgodkendelser af husdyrbrug.

Det er derfor Miljøstyrelsens konklusion, at de pågældende staldtyper som udgangspunkt må kunne betragtes som driftssikre på foreliggende grundlag.

Anlæg til svovlsyrebehandling af gylle og anlæg til kemisk luftrensning

Af resuméet over teknologier for svin fremgår det, at forfatterne på baggrund af endnu ikke-offentliggjorte undersøgelser udført af Dansk Svineproduktion vurderer, at driftssikkerheden ved anlæg til svovlsyrebehandling af gylle samt anlæg til kemisk luftrensning ikke er acceptabel.

Begge disse teknologier har været beskrevet og offentliggjort som BAT-byggeblad siden 2004 og er desuden optaget og offentliggjort på Miljøstyrelsens teknologiliste. De foreliggende teknologibeskrivelser har således dannet grundlag for miljøvurderinger af husdyrhold i nogle år, og anlæggene findes i drift i flere eksisterende slagtesvinestalde.

Det er derfor Miljøstyrelsens opfattelse, at de pågældende anlæg som udgangspunkt må kunne betragtes som driftssikre på det foreliggende grundlag.

Anlæg til biologisk luftrensning

Af resuméet over teknologier for svin fremgår det, at forfatterne på baggrund af endnu ikke-offentliggjorte undersøgelser udført af Dansk Svineproduktion vurderer, at driftssikkerheden ved anlæg til biologisk rensning af luften ikke er acceptabel. Endvidere fremgår det af teknologibeskrivelsen, at der er meget stor usikkerhed på fastlæggelsen af den opsamlede ammoniaks skæbne. Dette medfører, at der er nogen usikkerhed ved de økonomiske opgørelse for så vidt angår værdien af sparet kvælstof. Endvidere fremgår det, at der ved alle afprøvninger af biologisk luftrensning i Danmark har været problemer med driftssikkerheden på grund af tilstopning af filtrene.

På det foreliggende grundlag er Miljøstyrelsen opmærksom på, at det er vanskeligt at bestemme miljøeffekt og økonomi ved anlæg til biologisk luftrensning. Af samme årsag er der endnu ikke udarbejdet særlige vilkår til drift og egenkontrol af anlæg til biologisk luftrensning.

Herudover har Miljøstyrelsen følgende bemærkninger til de øvrige teknologibeskrivelser, som ikke er relateret til spørgsmålet om driftssikkerhed:

Optimering af kvælstof og fosforudnyttelse i slagtesvinefoder

Der er i pilotprojektet udarbejdet to udkast til teknologibeskrivelser for optimering af henholdsvis kvælstof- og fosforudnyttelsen i foderet. Slagtesvinefoder fremstilles i dag hovedsageligt på tre måder eller ved en kombination af disse. Dette foregår enten på fabriksanlæg eller på den enkelte bedrift ud fra tilskuds foder eller forblandinger. Dette giver en stor spredning i hvilke råvarer og tekniske installationer, der er til rådighed ved foderfremstillingen. Det er Miljøstyrelsens opfattelse, at der i optimeringsgrundlaget for både råprotein og fosfor er brugt en konservativ optimeringstilgang ud fra værdiansættelsen af den enkelte foderkomponent samt en forudsætning om, at alle metoder til fremstilling af foder kan leve op til de beskrevne niveauer. Vedrørende kvælstofudnyttelsen kunne det endvidere være hensigtsmæssigt, hvis alle kunstige aminosyrer samt benzoesyre var medtaget i optimeringen samt, at værdien af en række foderenzymer blev fastsat ud fra deres sideeffekter.

I teknologibeskrivelsen for fosfor er der anlagt en produktionsmæssig optimeringstilgang, der tager udgangspunkt i et enkelt niveau af fosforindhold i foderet. Der er således ikke lavet beregninger af miljøeffekt og økonomi ved reduceret fosforindhold. Endvidere er fosforsyre ikke medtaget i optimeringen, ligesom værdien af en række foderenzymers effekt ikke er søgt fastsat efter deres sideeffekter. Teknologibeskrivelsen redegør således udelukkende for miljøeffekten ved et fosforniveau, som kan betragtes som omkostningsneutralt for landmanden. Det har derfor ikke været muligt at inddrage eventuelle muligheder for at reducere fosforudskillelsen yderligere i den efterfølgende proportionalitetsvurdering.

Mink

For mink er der i alt udarbejdet fire teknologibeskrivelser, hvoraf kun tre vurderes relevante i relation til fastsættelsen af emissionskrav for branchen. Disse omfatter teknologier, som mindsker fordampning af ammoniak fra gødningsrenderne samt fra gyllebeholderen.

Det forsøgsmæssige grundlag, der ligger til grund for de to beskrevne metoder til tømning af gødningsrender, er det samme grundlag, som lå til grund for fastlæggelse af miljøeffekter ved forskellige virkemidler til ammoniakreduktion hos mink ved husdyrgodkendelseslovens vedtagelse.

Imidlertid er Dansk Pelsdyrrådgivning i de nye teknologibeskrivelser kommet frem til, at miljøeffekten af forskellige teknologier til tømning af gødningsrender er større end forudsat i vejledningen til husdyrgodkendelsesloven. Der er ikke redegjort for denne forskel på trods af, at det er det samme datagrundlag, som er anvendt.

Hvis de afleverede teknologibeskrivelser bliver lagt til grund ved vurdering af BAT, vil det indebære en lempelse af kravene til minkproduktionen i forhold til de krav, der gælder i dag som følge af husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau. Miljøstyrelsen finder, at dette vil være uholdbart.

I det afleverede materiale er der derudover omtalt en række andre teknologier, som i princippet kunne anvendes på pelsdyrfarme. Disse er ikke beskrevet nærmere, fordi det er Dansk Pelsdyrrådgivnings opfattelse, at effekten endnu ikke er dokumenteret i praksis, eller at teknologien vil være for dyr for den enkelte avler. Da der ikke foreligger tekniske og økonomiske opgørelser for disse teknologier, er det således ikke muligt at inddrage dem ved fastsættelsen af standardvilkår for BAT.

På baggrund af ovenstående er det Miljøstyrelsens opfattelse, at det afleverede materiale for mink på nuværende tidspunkt ikke er anvendeligt til fastsættelse af standardvilkår for BAT.